

SWECO NORGE AS
Postboks 80 Skøyen

0212 OSLO

Vår referanse: 2021/91870-2
Saksbehandler: Trine Sunde
Dato: 6. januar 2022
Deres ref.: Ann-Helen Nessen

Bergen Vann sin uttalelse til infrastrukturplan med VA-rammeplan for Kristiansholm - Sandvikstorget- Rosengrenden, plan-ID 61690000

Vi viser til infrastrukturplan med VA-rammeplan for Kristiansholm - Sandvikstorget- Rosengrenden, mottatt den 25.10.2021. Beklager lang saksbehandlingstid.

I forbindelse områdeplan for Kristiansholm - Sandvikstorget- Rosengrenden, er det utarbeidet infrastrukturplan med VA-rammeplan for planområdet. Områdeplanen har blant annet som formål å sikre at Sjøgaten og Sandviksveien ikke blir hinder for allmenn tilgjengelighet til sjøen, samt å regulere utfylling i sjø ved Kristiansholm, sentrumsutvikling og transformasjon av Neumann-tomten (Neumann-tomten har egen VA-rammeplan).

Det er også pågående planarbeid med gang- og sykkelvei gjennom området.

Oppsummering av hovedprinsippene i planen:

Beskrivelse av tekniske løsninger fremgår av notat og plankart av 22.10.2021.

Vannforsyning:

De fleste hovedledninger i området er gamle. Vannledning skal som hovedregel fornyes i forbindelse med anleggsarbeid i området. Se tegning GH400 for planlagt fornying, samt fremtidige tilknytningspunkt for delområder innenfor planområdet. Det skal tilrettelegges for forbruksvann og en rekke sløkkevannsuttak i området (både hydranter og kummer med brannventil). Plassering av disse avklares i detaljprosjektering. Hvert delområde må planlegge brannvann og interne ledninger i forbindelse egne reguleringsplaner, samt koordinere med overordnet plan og tilstøtende planer.

Håndtering av spillvann:

Avløpsnett i området skal separeres. Eksisterende AF-ledning fornyes eller strømpes, og videreføres som spillvann og overvannsledninger. Se tegning GH400 for planlagt separering og fornying, samt fremtidige tilknytningspunkt for delområder og ny bebyggelse innenfor planområdet. For områder lavere enn kote +3,5 skal det tilrettelegges for pumping, og for områder lavere enn kote + 2,5 skal det etableres pumpe, se tegning GH105. Hvert delområde må planlegge interne ledninger for spillvann og eventuelt pumping i forbindelse egne reguleringsplaner, samt koordinere med overordnet plan og tilstøtende planer.

Overvannshåndtering:

Overvann skal separeres fra eksisterende avløp fellessystem. Separert overvann fra alle fire nedbørfelt som berører planområdet, skal føres til sjø i nye stikkrenner/kulverter på tvers av Sjøgaten, se GH400 og GH301. Hvert delområde må ivareta flomveier og planlegge overvannshåndtering i forbindelse egne reguleringsplaner, samt koordinere med overordnet plan og tilstøtende planer.

Flomveier er vist på tegning GH301.

Kommunal overtakelse:

Vannledning frem til slukkevannsuttak skal opparbeides etter plan- og bygningslovens § 18-1 2. ledd og VA-norm i Bergen kommune, og overtas av Bergen Vann.

Det må avklares med Bergen Vann ved detaljprosjektering av hvert delfelt hva som skal overtas.

Eksisterende kommunal AF-ledning skal separeres og fornyes (se GH400) og opparbeides som kommunal spillvannsledning etter plan- og bygningslovens § 18-1 2. ledd og VA-norm i Bergen kommune, og overtas av Bergen Vann.

Eksisterende kommunal AF-ledning skal separeres og det skal etableres nye overvannsledninger. Det må avklares i detaljprosjektering hvilke traseer overvannsledninger i veg som skal overtas av Bergen Vann. Overvannsledninger og ov-system som betjener vegareal og torg, eies av den enkelte vegeier/eier av torg. Drift- og vedlikeholdsansvar følger eierskap. Overvannsledninger som skal overtas av Bergen Vann skal opparbeides etter plan- og bygningslovens § 18-1 2. ledd og VA-norm i Bergen kommune.

Dersom nybygg eller annet kommer i konflikt med kommunale ledninger, må kommunale ledninger legges om. Ledninger skal opparbeides iht. §18-1 i Plan- og bygningsloven, samt VA-norm for Bergen Kommune. Tiltakshaver har i sin helhet ansvar for tiltakene (planlegging, etablering, kostnad). Dette gjelder også dersom tiltaket får konsekvenser for infrastruktur opp- og nedstrøms selve tiltaket.

Bergen Vann har følgende merknader til VA-rammeplanen:

- Det må utarbeides mer detaljert VA-rammeplan ved regulering av hvert delfelt.
- Tiltakshaver er ansvarlig for koordinering med pågående og planlagte arbeid og planer i området og i tilstøtende områder.
- Ansvar for omlegging av eksisterende private stikk i offentlig veg og utenfor hviler på og bekostes av tiltakshaver.
- I tilfeller der hovedledninger må legges om for å frigjøre plass til øvrig infrastruktur (el-kabler, fjernvarme osv.) vises det til *NS3070 Samordning av ledninger i grunnen*, «fordelingsnøkkel» mellom Bergen Vann og kabeletater.
- VA-rammeplaner for hvert delfelt må inkludere plan for eventuelle midlertidige VA-anlegg, og det må da avsettes tilstrekkelig areal til slike anlegg. Tiltakshaver har ansvar for å planlegge og bekoste eventuelle midlertidige tiltak.
- I den grad det enkelte planområdet er berørt av infrastruktur i tilstøtende områder, må det tas tilstrekkelig hensyn til eksisterende, midlertidige og permanente anlegg i plan og utførelsesfasen. Det legges til grunn at gjennomførbarhet dokumenteres/ivaretas forbindelse med detaljprosjektering.
- Før søknad om rammetillatelse/igangsetting av arbeid, skal det foreligge to uttalelser fra Bergen Vann:
  - o Krav om opparbeiding av hovedledninger.
  - o Forhåndsuttalelse for privat VA-anlegg.

Med hilsen
Bergen Vann

Solveig Hovland - fagansvarlig
Trine Sunde - saksbehandler

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til: PBE Byplanavdeling v/ Ann-Helen Nessen, Sweco Norge AS v/ Torstein Dalen